

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 627/2024-41

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Dudíťa (sudca spravodajca) a sudcov Libora Duľu a Rastislava Kaššáka o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED]

[REDACTED] zastúpeného Mgr. Soňou Jackovou, advokátkou, Bašťovanského 878/5, Košice, proti postupu Okresného súdu Trebišov v konaní vedenom pod sp. zn. 5 T 111/2021 takto

r o z h o d o l :

- Postupom Okresného súdu Trebišov v konaní vedenom pod sp. zn. 5 T 111/2021 **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a jeho právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
- Okresnému súdu Trebišov **p r i k a z u j e**, aby v konaní sp. zn. 5 T 111/2021 konal bez zbytočných prietáhov.
- Sťažovateľovi **p r i z n á v a** finančné zadosťučinenie v sume **500 eur**, ktoré mu **j e** Okresný súd Trebišov **p o v i n n ý** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
- Okresný súd Trebišov **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľovi trovy konania v sume **771,68 eur** a zaplatiť ich právnej zástupkyňi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
- Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa, skutkový stav veci a sťažnostná argumentácia

- Ústavnému súdu bola 5. novembra 2024 doručená a 8. januára 2025 prostredníctvom ustanovenej advokátky doplnená ústavná sťažnosť sťažovateľa vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1

Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) v trestnom konaní, ktoré je proti nemu vedené na okresnom súde pod sp. zn. 5 T 111/2021. Sťažovateľ žiada, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietáhov. Zároveň žiada o priznanie finančného zadost'učinenia a náhrady trov konania.

2. Sťažovateľ v úvode podania označuje za porušovateľa svojich práv aj Okresné riaditeľstvo Policajného zboru Trebišov a Okresnú prokuratúru Trebišov, v petite návrhu však tieto subjekty za porušovateľov neoznačuje, preto ústavný súd ustálil predmet ústavnej sťažnosti tak, ako to je uvedené v bode 1. Uznesením ústavného súdu č. k. IV. ÚS 627/2024-19 z 10. decembra 2024 bola ústavná sťažnosť prijatá na ďalšie konanie.

3. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh v podstatnom vyplýva, že 15. decembra 2021 bola na sťažovateľa na okresnom súde podaná obžaloba pre spáchanie pokračovacieho zločinu podvodu podľa § 221 ods. 1, 2, 3 písm. c) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. j) Trestného zákona. Okresný súd v poradí prvým rozsudkom č. k. 5T/111/2021-688 z 13. júna 2023 odsúdil sťažovateľa za spáchanie pokračovacieho zločinu uvedeného v obžalobe a uložil mu trest odňatia slobody vo výmere 4 rokov a 4 mesiacov nepodmienečne. Zároveň sťažovateľa zaradil na výkon trestu do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia a uložil sťažovateľovi povinnosť nahradiť poškodenému náhradu škody vo výške 1 460 eur. Na základe odvolania sťažovateľa Krajský súd v Košiciach uznesením č. k. 6To/93/2023-719 z 12. decembra 2023 rozsudok okresného súdu zrušil vo výroku o treste a spôsobe jeho výkonu a podľa § 322 ods. 1 Trestného poriadku vec vrátil súdu prvého stupňa na opätovné prejednanie a rozhodnutie.

4. Okresný súd v poradí druhým rozsudkom z 29. februára 2024 uložil sťažovateľovi podľa § 221 ods. 3, § 38 ods. 5, § 39 ods. 4 Trestného zákona trest odňatia slobody na 4 roky so zaradením do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia. Predmetný rozsudok bol zrušený uznesením krajského súdu č. k. 6To/50/2024-773 z 20. septembra 2024 podľa § 321 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku a krajský súd vec vrátil súdu prvého stupňa na opätovné prejednanie a rozhodnutie. V napadnutom trestnom konaní tak nebolo do dňa podania ústavnej sťažnosti právoplatne rozhodnuté.

5. Sťažovateľ tvrdí, že postupom okresného súdu v napadnutom trestnom konaní bolo porušené jeho základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Sťažovateľ zrekapituloval doterajší priebeh napadnutého konania, poukázal na pochybenia okresného súdu pri ukladaní trestu a s tým súvisiacu právnu neistotu, v ktorej sa nachádza.

6. Ustanovená právna zástupkyňa v doplnení ústavnej sťažnosti po rekapitulácii priebehu trestného konania poukázala na skutočnosť, že sťažovateľ sa od 4. júna 2022 nachádzal v ÚVTOS Košice vo výkone trestu odňatia slobody. Okresný súd vyše 1 roka neuskutočnil pojednávanie, pretože vykonával zjavne neúčelné úkony smerujúce k zisteniu pobytu sťažovateľa. Právna zástupkyňa poukázala aj na obsah zrušujúceho uznesenia krajského súdu z 12. decembra 2023, podľa ktorého okresný súd okrem iného opomenul zohľadniť predchádzajúce odsúdenia sťažovateľa, čo je možné podľa právnej zástupkyne sťažovateľa v miere zložitosti právneho posúdenia vyhodnotiť ako banálne. Rozhodovanie o uložení trestu v obdobných prípadoch tvorí bežnú súčasť agendy všeobecných súdov a nevyznačuje sa zvýšenou náročnosťou ani po skutkovej, ani po právnej stránke. Sťažovateľ sa svojím správaním nepričinil o vznik zbytočných prietáhov, ktoré nevznikli

jeho zavinením. Vzhľadom na to, že sa nachádza vo výkone trestu a súd mu žiadne predvolanie do ústavu nedoručil, objektívne sa na uvedené pojednávania nemohol dostaviť ani udeliť súhlas na konanie v jeho neprítomnosti, pretože mu priebeh konania ani nebol známy. Zbytočné prietahy v napadnutom konaní boli spôsobené výlučne postupom okresného súdu.

II.

Vyjadrenie okresného súdu a replika sťažovateľa

7. K ústavnej sťažnosti sa vyjadrili podpredsedníčka okresného súdu a zákonný sudca, ktorí po súhrnnom zhrnutí skutkového stavu v podstatnom uviedli, že podľa ich názoru zo strany okresného súdu a konajúceho zákonného sudcu nedošlo k žiadnemu pochybeniu, ako ani prietahom v tejto veci. Môže sa javiť, že od podania obžaloby do vynesenia v poradí prvého rozsudku uplynula značná doba, avšak z obsahu spisu jednoznačne vyplývajú úkony, ktoré zákonný sudca vykonal a ktoré boli nevyhnutné pre objektívne rozhodnutie vo veci samej. V trestnom konaní boli opakovane žiadané spisy Okresného súdu Košice I, ako aj Špecializovaného trestného súdu, ich pripojenie bolo potrebné pre posúdenie, či neprichádza do úvahy ukladanie súhrnného trestu. V poradí prvý rozsudok bol odvolacím súdom zrušený vo výroku o treste a spôsobe jeho výkonu, pričom práve odvolací súd konštatoval, či neprichádza do úvahy uloženie súhrnného trestu. Z obsahu spisového materiálu, ako aj pripojených spisov jednoznačne vyplýva záver, že v danom prípade neprichádza do úvahy ukladanie súhrnného trestu, čo v konečnom dôsledku potvrdil aj krajský súd v druhom zrušujúcom uznesení.

8. Po prvom zrušujúcom uznesení odvolacieho súdu a vrátení spisu okresnému súdu zákonný sudca bezodkladne určil termín hlavného pojednávania na 29. február 2024, kde opätovne vo veci rozhodol, avšak v dôsledku podaných odvolaní bol spis opätovne predložený odvolaciemu súdu, ktorý opätovne zrušil napadnutý rozsudok, pričom konštatoval, že si v celom rozsahu osvojil správne a zákonné odôvodnenie napadnutého rozsudku, avšak z dôvodu rozsiahlej novely trestných kódexov došlo k upravenému rozsahu škody, a teda aj k zmene právnej kvalifikácie. Z tohto dôvodu je vo veci určený termín hlavného pojednávania na 9. január 2025, kde by malo byť opätovne rozhodnuté. Podľa názoru podpredsedníčky okresného súdu k predlžovaniu tohto súdneho konania prispel taktiež obžalovaný, ktorý sa takmer jeden rok vyhýbal trestnému stíhaniu. Tvrdenia obžalovaného v ústavnej sťažnosti sú podľa názoru podpredsedníčky okresného súdu a zákonného sudcu nepravdivé a zavádzajúce a okresný súd nespôsobil žiadny zásadný prietah v tejto veci, keďže zákonný sudca vo veci konal a koná sústredene, bez akýchkoľvek náznakov prietahu.

9. Vzhľadom na obsah spisu a vyjadrenia okresného súdu ústavný súd nepovažoval za potrebné vyzývať sťažovateľa na zaujatie stanoviska k danému vyjadreniu a pristúpil k meritórnemu posúdeniu dôvodnosti ústavnej sťažnosti.

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

10. Podstata námietok sťažovateľa v súvislosti s namietaným porušením jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote je založená na nekonaní, resp. neefektívnej činnosti okresného súdu v napadnutom konaní.

11. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou spravidla zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú (i) právna a faktická zložitost' veci, o ktorej súd rozhoduje, (ii) správanie účastníka súdneho konania a (iii) postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou ESLP v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa.

12. Posudzovaná trestná vec patrí k štandardnej agende všeobecných súdov. V súčasnosti je už predmetom konania výlučne rozhodovanie o treste, keďže skutkový stav je ustálený v dôsledku priznania viny sťažovateľom v plnom rozsahu, čo rozhodne nemožno označiť za právne zložitú otázku.

13. Nemožno súhlasiť s názorom okresného súdu týkajúcim sa pričinenia sťažovateľa k vzniku zbytočných prietahov v dôsledku vyhýbania sa trestnému stíhaniu. Ústavný súd z lustrácie v Ústrednej evidencii väzňov Zboru väzenskej a justičnej stráže zistil, že sťažovateľovi bola obmedzená osobná sloboda 3. júna 2022 a do výkonu trestu nastúpil 4. júna 2022. Vzhľadom na to, že okresný súd v dôsledku nevedomosti o pobyte sťažovateľa v ÚVTOS až do 15. mája 2023 žiadne výzvy ani predvolania sťažovateľovi do výkonu trestu vôbec nedoručoval, sťažovateľ s ich obsahom objektívne nebol oboznámený. Uvedená pasivita okresného súdu mu od momentu nástupu do výkonu trestu preto nemôže byť na ťarchu.

14. V súvislosti s posudzovaním postupu okresného súdu v napadnutom konaní ústavný súd už na úvod konštatuje, že samotnú skutočnosť, že napadnuté konanie nie je právoplatne skončené ani po viac ako 3 rokoch od podania obžaloby, pričom predmetom rozhodovania je vzhľadom na priznanie viny v plnom rozsahu už len rozhodovanie o treste, nemožno v okolnostiach prejednávanej veci z ústavnoprávneho hľadiska ospravedlniť. Ústavný súd po preskúmaní procesného postupu okresného súdu uvádza, že aj keď okresný súd nebol v konaní dlhší súvislý časový úsek vyslovene nečinný, jeho postup bol vo výraznej miere poznačený neefektívnou činnosťou.

15. Prokurátor okresnej prokuratúry podal okresnému súdu obžalobu 15. decembra 2021. Prvé pojednávanie sa reálne uskutočnilo až 13. júna 2023, teda po 1 roku a 7 mesiacoch od podania obžaloby, pričom na pojednávaní bol vyhlásený aj v poradí prvý meritórny rozsudok. Okresný súd do uvedeného obdobia síce nariad'oval pojednávania, ktoré sa ale reálne neuskutočnili. Úkony okresného súdu, ktoré spočívali výlučne v doručovaní písomností na súdu známe adresy sťažovateľa, ani dožiadania iných súdov na účely zistenia pobytu sťažovateľa nemožno označiť ako účelné, resp. sústredené vzhľadom na skutočnosť, že sťažovateľ sa objektívne a preukázateľne nachádzal od 4. júna 2022 vo výkone trestu odňatia slobody. O neefektívnosti v postupe okresného súdu rovnako svedčí aj prvé zrušujúce uznesenie krajského súdu č. k. 6To/93/2023-719 z 12. decembra 2023, keď krajský súd zrušil rozsudok okresného súdu vo výroku o treste a spôsobe jeho výkonu, pričom okresný súd sa podľa krajského súdu nedostatočne vysporiadal s ďalšími odsúdeniami sťažovateľa.

16. Po vrátení spisu okresnému súdu bol na najbližšom uskutočnenom pojednávaní 29. februára 2024 vynesený v poradí druhý rozsudok, proti ktorému sa odvolali sťažovateľ (odsúdený) aj okresná prokuratúra. Aj v poradí druhý rozsudok bol zrušený krajským súdom, no uvedené kasačné rozhodnutie ústavný súd nekladie na vrub okresnému súdu, keďže k zrušeniu druhého rozsudku došlo výlučne v dôsledku novely trestných kódexov a s ňou súvisiacich právnych záverov ústavného súdu uvedených v náleze sp. zn. PL. ÚS 3/2024 z 3. júla 2024.

17. Zo zistení ústavného súdu vyplýva, že okresný súd vo veci rozhodol v poradí tretím rozsudkom na pojednávaní uskutočnenom 9. januára 2025, proti ktorému sa na mieste odvolal prokurátor okresnej prokuratúry.

18. S ohľadom na celkovú dĺžku napadnutého trestného konania poznamenanú výraznou mierou neefektívnosti v postupe okresného súdu ústavný súd dospel k záveru, že prieťahy v napadnutom konaní boli v rozhodujúcej miere spôsobené práve postupom okresného súdu, ktorý nepostupoval v napadnutom konaní v intenciách čo najrýchlejšieho a efektívneho prerokovania a ukončenia veci. Ústavný súd preto dospel k záveru, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní bolo porušené základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jeho právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (výrok 1 tohto nálezu).

19. Vzhľadom na to, že okresný súd je vzhľadom na podanie odvolania v súčasnosti povinný vykonať procesné úkony súvisiace s predložením spisu odvolaciemu súdu, ústavný súd zároveň prikázal okresnému súdu, aby v napadnutom konaní konal bez zbytočných prieťahov (výrok 2 tohto nálezu).

IV.

Priznanie primeraného finančného zadosťučinenia

20. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. napr. IV. ÚS 210/04, IV. ÚS 302/2020). V tejto veci prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia, pričom v jej okolnostiach považuje ústavný súd za primerané finančné zadosťučinenie vo výške 500 eur, ktoré je okresný súd povinný zaplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (výrok 3 tohto nálezu). V prevyšujúcej časti požadovaného finančného zadosťučinenia ústavný súd ústavnej sťažnosti nevyhovel (výrok 5 tohto nálezu).

V.

Trovy konania

21. Ústavný súd priznal sťažovateľovi náhradu trov konania v sume 771,68 eur v súlade s vyhláškou Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), a to za 2 úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia a písomné podanie ústavnej sťažnosti) vykonané v roku 2025 podľa § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky. Ústavný súd vychádzal zo základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby za rok 2025 v sume

371 eur (1/4 výpočtového základu podľa § 11 ods. 3 vyhlášky), tiež zo sadzby za náhradu hotových výdavkov (režijný paušál) za každý úkon právnej služby za rok 2025 v sume 14,84 eur (podľa § 16 ods. 3 vyhlášky). Vzhľadom na uvedené ústavný súd vo veci náhrady trov konania sťažovateľa rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 4 výroku tohto nálezu. Priznanú náhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa (§ 62 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov v spojení s § 263 ods. 1 Civilného sporového poriadku) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. januára 2025

Ladislav Duditš
predseda senátu